

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<https://www.valodaskonsultācijas.lv/lv/questions/927>

Jautājums	Kā labāk: <i>ierobežojumi atceļas</i> vai <i>ierobežojumi tiek atcelti?</i>
Atbilde	Labāk teikt: <i>ierobežojumi tiek atcelti</i> vai <i>ierobežojumus atceļ.</i> Latviešu valodā ir tiešie darbības vārdi, kā <i>atcelt, dejot, minēt</i>, un atgriezeniskie (jeb refleksīvie) darbības vārdi, kā <i>celties, izdejoties, atminēties</i>. Sastopami atgriezeniskie darbības vārdi ciešamās kārtas funkcijā, tostarp arī neliterāri kalkēti atgriezeniskie darbības vārdi. Šāds lietojums koptā latviešu valodā nebūtu vēlams: <i>plāns izpildās, māja pārdodas, ierobežojumi atceļas.</i> To vietā būtu lietojami tiešie darbības vārdi ciešamās kārtas formās: <i>plāns tiek izpildīts, māja tiek pārdota, ierobežojumi tiek atcelti.</i> Reizēm kontekstā iederīga arī tiešo darbības vārdu darāmās kārtas 3. personas forma: <i>plānu izpilda, māju pārdod, ierobežojumus atceļ.</i>
Avoti	Freimane, I. <i>Valodas kultūra teorētiskā skatījumā</i>. Rīga : Zvaigzne, 1993, 207.–208. lpp. Kalnača, A. Darbības vārds (verbs). <i>Latviešu valodas gramatika</i>. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 515. lpp. Paegle, Dz. <i>Latviešu literārās valodas morfoloģija</i>. I daļa. Rīga : Zinātne, 2003, 129.–130. lpp. Kalnača, A. Morfoloģija. <i>Latviešu valoda</i>. Red. A. Veisbergs. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2013, 90. lpp. Ceplīte, B., Ceplītis, L. <i>Latviešu valodas praktiskā gramatika</i>. Rīga : Zvaigzne, 1991, 67. lpp.

